MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Trinh T. Minh-ha

El documental no/es un nombre

PROGRAMA DE CINE Y VÍDEO. 30 octubre - 18 diciembre 2003

Proyecciones: los jueves a las 19.30 h. Auditorio del MACBA. Entrada gratuita

Aquest programa de cinema i vídeo presenta, per primera vegada al nostre país, la filmografia completa de la cineasta vietnamita Trinh T. Minh-ha. Nascuda a Hanoi l'any 1952, el 1970 se trasllada als Estats Units, on estudia composició musical, etnomusicologia i literatura francesa a la Universitat d'Illinois. Cineasta, compositora, escriptora, poeta, crítica literària i docent, és una de les veus més destacades en el discurs postcolonial y postfeminista de les dècades de 1980 i 1990. Com a cineasta ha obtingut un gran reconeixement dintre del camp del documental, format en què adopta una mirada etnogràfica crítica que deconstrueix la narració pròpia del documental tradicional. Professora d'estudis de gènere, cinema i retòrica a la Universitat de Califòrnia, Berkeley, els seus cursos se centren en la situació de la dona treballadora en l'extens context de política cultural del postcolonialisme, la teoria i l'art contemporani.

La il·lusió que implica la tècnica del cine documental és la d'oferir una mirada objectiva i imparcial sobre el subjecte observat. El cineasta, igual com l'antropòleg, sol gaudir d'una posició privilegiada, una distància sobre el subjecte observat que suposadament garanteix la neutralitat del procés i del document. Una part del treball de Trinh T. Minh-ha consisteix a desafiar aquesta proposició revelant les estratègies i els mètodes utilitzats en les relacions específiques entre el documentalista i els subjectes explotats o oprimits que són observats sota una estructura de poder hieràtica que amaga un discurs autoritari sobre "l'altre". En les seves pel·lícules, el significat és construït, no donat. Els comentaris no són imparcials, són interpretacions obertes a tota la seva complexitat inherent. La seva feina pren com a referent la noció de "l'altre", concretament la situació de la dona en països com la Xina, el Japó o el Vietnam, i es caracteritza per una narració discontínua basada en el canvi d'enfocament constant. A les seves pel·lícules s'observa una intensa crítica a les actituds colonials de l'antropologia occidental, i una profunda deconstrucció dels codis i convencions propis del cinema etnogràfic. La utilització de moltes de les tècniques del cinema d'avantguarda –salts d'imatge, muntatge ràpid o omissió de so–, lluny de ser un mer exercici formal, pretén modificar l'experiència del cinema com a espectacle, i de "l'altre" com a subjecte de consum.

Trinh T. Minh-ha va participar durant tres anys en un programa d'investigació etnogràfica que la Universitat de Califòrnia va dur a terme al Senegal. Aquesta experiència la va portar a fer la seva primera pel·lícula, ***Reassemblage*** (1982), un complex estudi visual sobre la vida de la dona rural al Senegal i alhora una crítica cinematogràfica al documental occidental. Alguna vegada ha dit que en la seva feina "I do not intend to speak about / Just speak near by". La pel·lícula és un muntatge d'imatges fugaces sense fil narratiu, llevat d'alguns comentaris ocasionals de l'autora, que en cap cas no pretenen assignar significat a les imatges. A través del tractament en el so i la imatge, i el reajustament continu dels punts de referència, la pel·lícula manté una distància cultural crucial i provoca en l'espectador-*voyeur* una certa desorientació i la reconsideració de les premisses i els mètodes del cinema etnogràfic tradicional, d'alguna manera representat pel *National Geographic*.

Naked Spaces - Living is Round (1985) mostra el ritme i els rituals quotidians en la vida rural de sis països africans –Mauritània, Mali, Burkina Faso, Togo, Benín i el Senegal–, a través dels seus diferents tipus d'arquitectura. Es tracta d'una complexa meditació d'estructura cíclica sobre la relació entre la gent i l'espai que habiten. Però alhora la pel·lícula reflexiona sobre el problema de la interpretació i la traducció. La veu explicativa del narrador és substituïda per les veus de tres dones de cultures diferents.

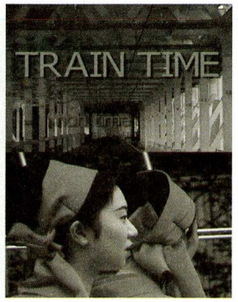
Surname Viet Given Name Nam (1989) explora a través dels monòlegs de cinc dones la situació de la dona vietnamita abans, durant i després de la revolució al Vietnam, i l'experiència de la comunitat vietnamita dels Estats Units. Les estratègies formals utilitzades pretenen expressar la complexitat subjectiva i la pluralitat de significats de les dones que parlen, les seves formes polítiques, els seus diàlegs amb l'àmbit comunitari i l'estatal. L'entrevista com a ficció, la utilització de la repetició en la imatge, la paraula i la música, i els recursos autobiogràfics com ara diaris o relats, permeten donar més visibilitat al que és marginal i destruir la divisió patriarcal i racista entre el que és públic i el que és privat.

Shoot for The Contents (1991) és una narració experimental a través de la figura al·legòrica del dragó sobre el poder i els canvis, la cultura i la política a la Xina contemporània, que pren com a referència els violents incidents de la plaça de Tiananmen. És una mena d'òpera xinesa, en què les imatges estilitzades contrasten amb les de la Xina rural, aquesta pel·lícula planteja interrogants sobre el procés creatiu de la filmació alhora que mostra, en diferents estrats, música xinesa popular i culta, pensaments de Mao i Confuci, i veus de dones al costat de les paraules d'artistes i filòsofs.

A partir d'un poema d'amor vietnamita del segle XIX, *The Tale of Kieu*, Minh-ha roda la seva primera pel·lícula en 35 mm, ***A Tale of Love*** (1995). La història reflexiona sobre les connexions entre amor, sensualitat, voyeurisme i identitat a través del retrat d'una escriptora immigrant vietnamita als Estats Units.

The Fourth Dimension (2001) és una pel·lícula en format digital que medita sobre els conceptes de temps i viatge i proposa una visió crítica del Japó contemporani a través del seu art, la seva cultura i els seus ritus. Combinant imatges urbanes, cerimònies tradicionals i vida quotidiana, la pel·lícula ofereix una reflexió sobre les tensions entre tradició i modernitat, passat i present.

En la presentació d'aquest cicle, Trinh T. Minh-ha comentarà la seva última pel·lícula no estrenada ***Night Passage*** (2003). Es tracta d'un llargmetratge que ret homenatge al poeta Kenji Miyazawa. A través del viatge en tren de tres personatges, una dona xinesa jove, un noi coreà i un nen de procedència europea, la història reflexiona sobre la vivència de l'amistat i de la mort.

Bibliografía

TRINH T. MINH-HA. *Woman, Native Other: Writing, Postcoloniality and Feminism.* Bloomington: Indiana University Press, 1989.

TRINH T. MINH-HA. *When the Moon Waxes Red: Representation, Gender and Cultural Politics.* Nova York: Routledge, 1991.

TRINH T. MINH-HA. *Framer Framed.* Nova York: Routledge, 1992.

PROGRAMA

CONFERÈNCIA

30 D'OCTUBRE, 19.30 h

Trinh T. Minh-ha

Al llarg de la seva intervenció, comentarà fragments de la seva última pel·lícula, *Night Passage*. 118', 2003, vídeo.

Amb servei de traducció simultània

PROJECCIONS

6 DE NOVEMBRE, 19.30 h

Fourth Dimension. 87', 2001, vídeo.
Produïda per Jean-Paul Bourdier.

13 DE NOVEMBRE, 19.30 h

A Tale of Love. 108', 1995, 35 mm.
Codirigida amb Jean-Paul Bourdier.

27 DE NOVEMBRE, 19.30 h

Shoot for The Contents. 102', 1991, 16 mm.
Coproduïda per Jean-Paul Bourdier.

4 DE DESEMBRE, 19.30 h

Surname Viet Given Name Nam. 108', 1989, 16 mm. Produïda per Jean-Paul Bourdier.

11 DE DESEMBRE, 19.30 h

Naked Spaces – Living is Round. 135', 1985, 16 mm. Produïda per Jean-Paul Bourdier.

18 DE DESEMBRE, 19.30 h

Reassemblage. 40', 1982, 16 mm.
Coproduïda per Jean-Paul Bourdier.

Les pel·lícules es projectaran en VOSE, en 16 mm i en vídeo.

Auditori. Entrada gratuïta. Places limitades.

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Plaça dels Àngels, 1
08001 - Barcelona
Tel. 93 412 08 10
Fax. 93 412 46 02
www.macba.es
servcult@macba.es

Patrocinador de comunicació: EL PAIS

Amb la col·laboració de: CASA ASIA

Foto portada: TRINH T. MINH-HA. *Surname Viet Given Name Nam*, 1989. © Moongift Films, 2003. Fotos interior: © Moongift Films, 2003

MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Trinh T. Minh-ha

El documental no/és un nom

PROGRAMA DE CINEMA I VÍDEO. 30 octubre - 18 desembre 2003

Projeccions: els dijous a les 19.30 h. Auditori del MACBA. Entrada gratuïta

Este programa de cine y vídeo presenta por primera vez en nuestro país la filmografía completa de la cineasta vietnamita Trinh T. Minh-ha. Nacida en Hanoi (1952) en 1970 se trasladó a Estados Unidos, donde estudió composición musical, etnomusicología y literatura francesa en la Universidad de Illinois. Cineasta, compositora, escritora, poeta, crítica literaria y docente, es una de las voces más destacadas en el discurso poscolonial y posfeminista de la década de los ochenta y los noventa. Como cineasta ha obtenido un gran reconocimiento dentro del campo del documental, formato en el que adopta una mirada etnográfica crítica que deconstruye la narración propia del documental tradicional. Profesora de estudios de género, cine y retórica en la University of California, Berkeley, sus cursos se centran en la situación de la mujer trabajadora en el extenso contexto de política cultural del poscolonialismo, la teoría y el arte contemporáneo.

La ilusión que encierra la técnica del cine documental es ofrecer una mirada objetiva e imparcial sobre el sujeto observado. El cineasta, al igual que el antropólogo, suele gozar de una posición privilegiada, una distancia sobre el sujeto observado que supuestamente garantiza la neutralidad del proceso y del documento. Parte del trabajo de Trinh T. Minh-ha consiste en desafiar esta proposición, revelando las estrategias y los métodos utilizados en las relaciones específicas entre el documentalista y los sujetos explotados u oprimidos, que son observados bajo una estructura de poder hierática en la que subyace un discurso autoritario sobre el "otro". En sus películas el significado es construido, no dado. Los comentarios no son imparciales, sino interpretaciones abiertas a toda su complejidad inherente.

Su trabajo toma como referente la noción del "otro", concretamente la situación de la mujer en países como China, Japón y Vietnam, y se caracteriza por una narración discontinua basada en el constante cambio de enfoque. En sus películas se observa una intensa crítica a las actitudes coloniales de la antropología occidental, así como una profunda deconstrucción de los códigos y convenciones propias del cine etnográfico. La utilización de muchas de las técnicas del cine de vanguardia –saltos de imágenes, montaje rápido u omisión de sonido–, lejos de ser un mero ejercicio formal, pretende modificar la experiencia del cine como espectáculo y del "otro" como sujeto de consumo.

Trinth T. Minhn-ha participó durante tres años en un programa de investigación etnogràfica en Senegal organizado por la Universidad de California. Esta experiencia le llevó a realizar su primera película, ***Reassemblage*** (1982) un complejo estudio visual sobre la vida de la mujer rural en Senegal a la vez que una crítica cinematográfica al documental occidental. En alguna ocasión ha expresado que en su trabajo "I do not intend to speak about / Just speak near by". La película es un montaje de imágenes fugaces sin hilo narrativo, excepto algunos comentarios ocasionales de la autora que en ningún caso pretenden asignar significado a las imágenes. A través del tratamiento en el sonido e imagen y del continuo reajuste de los puntos de referencia, la película mantiene una distancia cultural crucial y provoca en el espectador-*voyeur*, cierta desorientación y la reconsideración de las premisas y métodos del cine etnográfico tradicional, de alguna manera representado por *National Geographic*.

Naked Spaces - Living is Round (1985) muestra el ritmo y los rituales cotidianos en la vida rural de seis países africanos: Mauritania, Mali, Burkina Faso, Togo, Benin y Senegal, a través de sus diferentes tipos de arquitectura. Se trata de una compleja meditación de estructura cíclica sobre la relación entre las gentes y el espacio que habitan. Pero al mismo tiempo la película reflexiona sobre el problema de la interpretación y la traducción. La voz explicativa del narrador es reemplazada por las voces de tres mujeres de culturas distintas.

Surname Viet Given Name Nam (1989) explora a través de los monólogos de cinco mujeres la situación de la mujer vietnamita antes, durante y tras la revolución en Vietnam, así como la experiencia en la comunidad vietnamita de Estados Unidos. Las estrategias formales utilizadas pretenden expresar la complejidad subjetiva y la pluralidad de significados de las mujeres que hablan, sus formas políticas, sus diálogos con lo comunitario y lo estatal. La entrevista como ficción, la utilización de la repetición en la imagen, la palabra y la música y los de recursos autobiográficos tales como diarios o relatos, permiten ganar visibilidad a lo marginal y destruir la división patriarcal y racista de lo público y lo privado.

Shoot for The Contents (1991) es una narración experimental, a través de la figura alegórica del dragón, sobre el poder y los cambios, la cultura y la política en China contemporánea, que toma como referencia los violentos incidentes de la plaza de Tiananmen. En una especie de ópera china, donde las imágenes estilizadas contrastan con las de la China rural, esta película plantea interrogantes sobre el proceso creativo de la filmación a la vez que muestra, en diferentes estratos, música china popular y culta, pensamientos de Mao y Confucio, y voces de mujeres junto a las palabras de artistas y filósofos.

A partir de un poema de amor vietnamita del siglo XIX, *The Tale of Kieu*, Minh-ha rueda su primera película en 35mm, ***A Tale of Love*** (1995). La historia reflexiona sobre las conexiones entre amor, sensualidad, "voyeurismo" e identidad a través del retrato de una escritora inmigrante vietnamita en Estados Unidos.

The Fourth Dimension (2001) es una película en formato digital que medita sobre los conceptos de tiempo y viaje y propone una visión crítica del Japón contemporáneo a través de su arte, su cultura y sus ritos. Combinando imágenes urbanas, ceremonias tradicionales y vida cotidiana, la película ofrece una reflexión sobre las tensiones entre tradición y modernidad, pasado y presente.

En la presentación de este ciclo, Trinh T. Minh-ha comentará ***Night Passage*** (2003), su última película no estrenada. Se trata de un largometraje que rinde homenaje al poeta Kenji Miyazawa. A través del viaje en tren de tres personajes, una joven mujer china, un joven coreano y un niño de procedencia europea, la historia reflexiona sobre la vivencia de la amistad y de la muerte.

Bibliografía

TRINH T. MINH-HA. *Woman, Native Other: Writing Postcoloniality and Feminism.* Bloomington: Indiana University Press, 1989.
TRINH T. MINH-HA. *When the Moon Waxes Red: Representation, Gender and Cultural Politics.* Nueva York: Routledge, 1991.
TRINH T. MINH-HA. *Framer Framed.* Nueva York: Routledge, 1992.

PROGRAMA

CONFERENCIA

30 DE OCTUBRE, 19.30 h
Trinh T. Minh-ha
A lo largo de su intervención comentará fragmentos de su última película *Night Passage*. 118', 2003, vídeo.

Con servicio de traducción simultánea

PROYECCIONES

6 DE NOVIEMBRE, 19.30 h
Fourth Dimension. 87', 2001, vídeo.
Producida por Jean-Paul Bourdier.

13 DE NOVIEMBRE, 19.30 h
A Tale of Love. 108', 1995, 35 mm.
Codirigida con Jean-Paul Bourdier.

27 DE NOVIEMBRE, 19.30 h
Shoot for The Contents. 102', 1991, 16 mm.
Co-producida por Jean-Paul Bourdier.

4 DE DICIEMBRE, 19.30 h
Surname Viet Given Name Nam. 108', 1989, 16 mm. Producida por Jean-Paul Bourdier.

11 DE DICIEMBRE, 19.30 h
Naked Spaces - Living is Round. 135', 1985, 16 mm. Producida por Jean-Paul Bourdier.

18 DE DICIEMBRE, 19.30 h
Reassemblage. 40', 1982, 16 mm.
Coproducida por Jean-Paul Bourdier.

La películas se proyectarán en VOSE, en 16 mm y en vídeo.

Auditorio. Entrada gratuita. Plazas limitadas.

Museu d'Art Contemporani de Barcelona
Plaça dels Àngels, 1
08001 - Barcelona
Tel. 93 412 08 10
Fax. 93 412 46 02
www.macba.es
servcult@macba.es

Patrocinador de comunicación: EL PAIS

Con la colaboración de: CASA ASIA

Foto portada: TRINH T. MINH-HA. *Surname Viet Given Name Nam*, 1989. © Moongift Films, 2003. Fotos interior: © Moongift Films, 2003